

's-Hertogenbosch

Omgevingsvisie:
resultaten
participatie
Gebiedsvisie
Rosmalen zuid

Onderzoek & Statistiek
Oktober 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Aanpak	3
1.3	Leeswijzer	4
2.	Rosmalen zuid.....	5
2.1	Leeftijdsopbouw en huishoudenssamenstelling	5
2.2	Kenmerken woningvoorraad	6
2.3	Wat vinden bewoners van hun wijk?	7
2.3.1	Algemene indruk van Rosmalen zuid	7
2.3.2	Wat maakt Rosmalen zuid aantrekkelijk om in te wonen?	8
2.3.3	Wat zijn favoriete plekken in Rosmalen zuid?	8
2.4	Verkeer en vervoer	9
2.4.1	Algemene indruk parkeren en verkeer	9
2.4.2	Hoe verplaatsen inwoners zich binnen de wijk?	11
2.5	Gezond leven	11
2.5.1	Algemene indruk gezond leven	11
2.5.2	Hoe kan gemeente de gezondheid van bewoners (nog verder) verbeteren?	11
2.6	Gewenste veranderingen in Rosmalen zuid	12
2.7	Belangrijke onderwerpen voor de toekomst van Rosmalen zuid	13

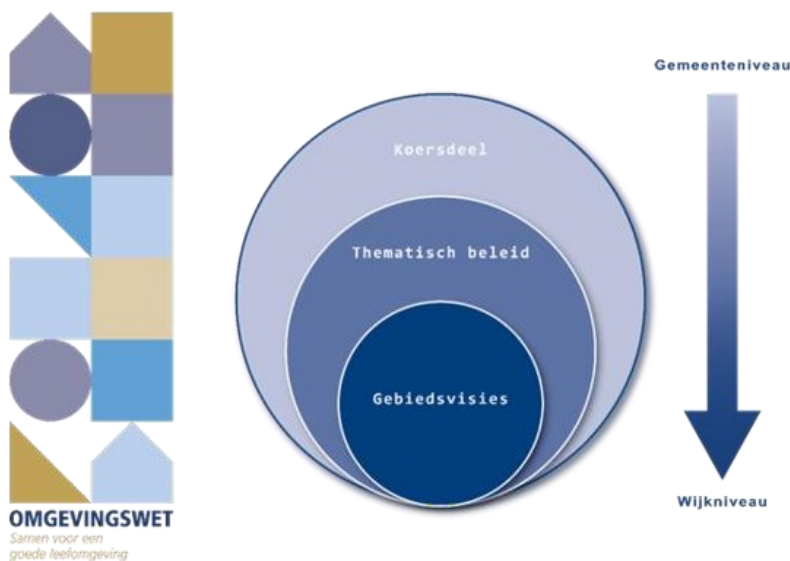
1. Inleiding

Naar verwachting gaat op 1 juli 2022 de nieuwe Omgevingswet in. Deze is bedoeld om bestaande wetten en regels over de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen en te bundelen. Elke gemeente moet een eigen omgevingsvisie maken die betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Tot de fysieke leefomgeving behoren in ieder geval bouwwerken, infrastructuur, water, watersystemen, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed.

1.1 Aanleiding

De gemeente 's-Hertogenbosch werkt momenteel aan het opstellen van een omgevingsvisie. Dit is een strategische en integrale lange termijnvisie op de fysieke leefomgeving (tot 2030). Belangrijke thema's daarbij zijn wonen en leven, verkeer en mobiliteit, veiligheid en gezondheid, economie, energie en klimaatadaptatie.

De omgevingsvisie bestaat onder andere uit een visie per wijk, de gebiedsvisies. Gebiedsvisies vormen de globale kaders voor de toekomstige ontwikkeling van een wijk. Maar wat maakt nu een wijk aantrekkelijk? Welke factoren bepalen of bewoners tevreden zijn met hun woonomgeving?

1.2 Aanpak

Voor de op te stellen gebiedsvisies is het van belang om inzicht te krijgen in hoe inwoners hun wijk beleven en wat zij belangrijk vinden in hun wijk en dit af te zetten tegen de feitelijke situatie in een wijk. In de gebiedsvisies staan de thema's wonen en leven, mobiliteit, energie en klimaat en economie centraal. In dit onderzoek ligt de focus op wonen en leven.

Er zijn binnen de gemeente diverse bronnen beschikbaar die iets zeggen over de sociale en fysieke woonomgeving in de Bossche wijken en buurten. Bronnen die bij de afdeling Onderzoek & Statistiek beschikbaar zijn en voor dit onderzoek zijn gebruikt, zijn onder andere de woningmarktmonitor, de Enquête leefbaarheid & veiligheid (2019) en de Omnibus wijken (2019).

Voor dit onderzoek is daarnaast door de sector Stadsontwikkeling informatie opgehaald uit de wijken en een aantal buurten via een online marketingcampagne, waarmee is doorverwezen naar een digitale vragenlijst. In totaal zijn op deze wijze 11.075 vragenlijsten ingevuld, waarvan er 9.920 bruikbaar waren voor de analyses op wijkniveau. De digitale vragenlijst bestond uit enkele gesloten vragen. Er zijn ook meerdere open vragen gesteld, zodat er voldoende ruimte was voor inwoners om hun mening en ideeën over hun woon- en leefomgeving te delen.

1.3 Leeswijzer

De online marketingcampagne heeft gericht input opgehaald uit de volgende wijken en buurten in de gemeente 's-Hertogenbosch: Binnenstad, de Groote Wielen, Empel, Engelen, Graafsepoort, Maaspoort, de Muntel, de Vliert, Orthenpoort, Noord, Nuland, Rosmalen noord, Rosmalen zuid, Vinkel, West en Zuidoost.

Deze rapportage richt zich op Rosmalen zuid.

Als eerste wordt in paragraaf 2.1 en 2.2 een beeld geschetst van de feitelijke situatie. Wat zijn kenmerken van de inwoners en de woningvoorraad? Vervolgens staat in de rest van de rapportage de mening van de inwoners centraal. Wat vinden bewoners van hun wijk als het gaat om hun woning, woonomgeving en het aanbod van voorzieningen? Wat maakt Rosmalen zuid aantrekkelijk om in te wonen? Wat zijn favoriete plekken in Rosmalen zuid (paragraaf 2.3)?

Paragraaf 2.4 richt zich op het thema verkeer en vervoer in de wijk. Wat vindt men van het parkeren en de verkeersveiligheid? Hoe tevreden is men over de bereikbaarheid van de eigen buurt met verschillende vervoersmiddelen en kan men gemakkelijk in de Binnenstad komen? Over welke vervoersmiddelen beschikt men nu en denkt men over vijf jaar te beschikken? Hoe vinden verplaatsingen binnen Rosmalen zuid plaats?

In paragraaf 2.5 staat het thema gezond leven centraal. Wat vindt men van de eigen gezondheid en wat kan de gemeente doen om de gezondheid van de inwoners nog verder te verbeteren? Tot slot wordt ingegaan op de gewenste veranderingen in Rosmalen zuid en onderwerpen die inwoners belangrijk vinden voor de toekomst.

De data voor de figuren in deze rapportage komt uit verschillende bronnen. Bij elk figuur is de bron vermeld.

2. Rosmalen zuid

738 mensen hebben via de online marketingcampagne een vragenlijst over Rosmalen zuid ingevuld. De belangrijkste binding van de respondenten met Rosmalen zuid is:

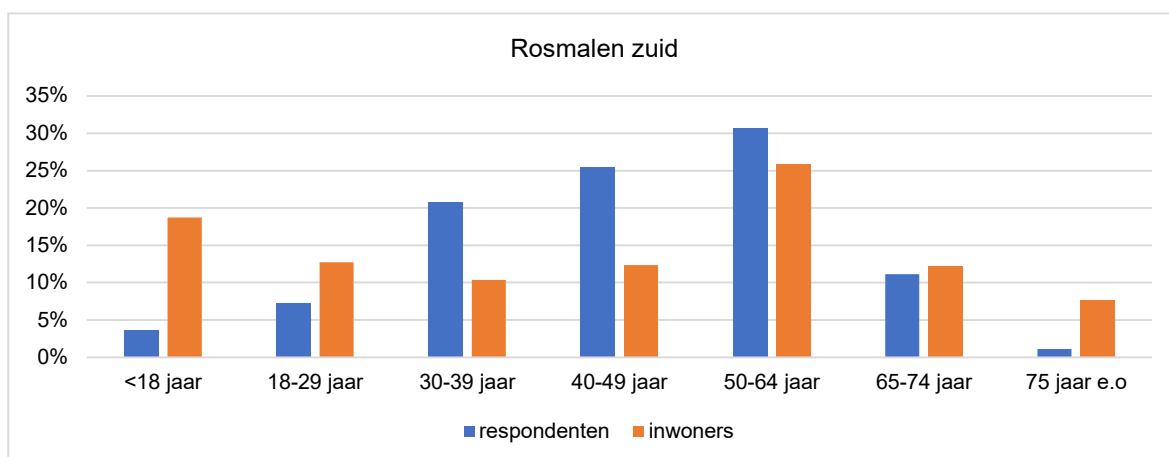
- voor 721 respondenten dat zij wonen in de wijk
- voor 9 respondenten dat zij sporten, wandelen of fietsen in de wijk
- voor 3 respondenten dat zij werken in de wijk
- voor de overige respondenten geldt een andere of combinatie van bovenstaande redenen

De resultaten in dit hoofdstuk gaan over de mening van de respondenten die in de wijk wonen.

2.1 Leeftijdsopbouw en huishoudenssamenstelling

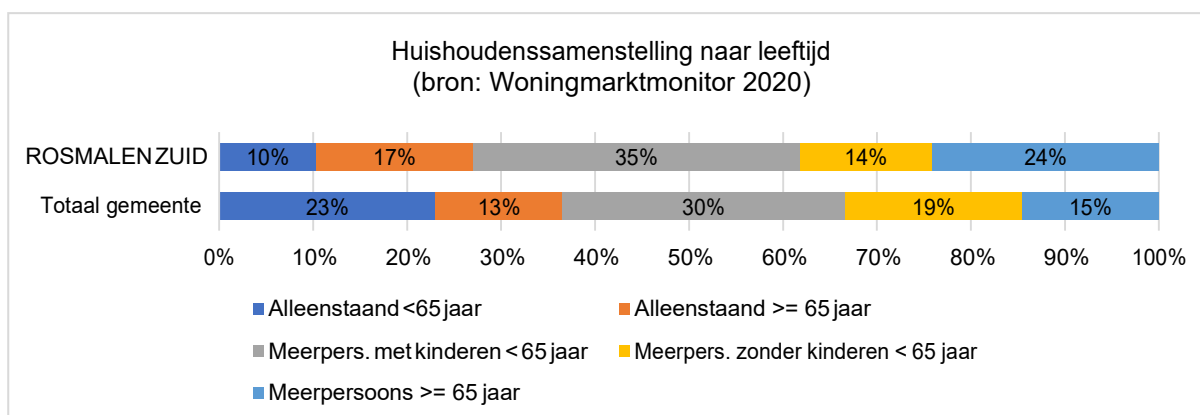
- Er zijn 721 inwoners die in Rosmalen zuid wonen die een vragenlijst via de online marketingcampagne hebben ingevuld. De leeftijd van de respondenten ligt tussen 6 en 86 jaar. Gemiddeld zijn de respondenten 46 jaar oud. Figuur 2.1 geeft de leeftijdsverdeling van de respondenten in Rosmalen zuid ten opzichte van de samenstelling van de totale bevolking in deze wijk in 2020.

Figuur 2.1: Leeftijdsopbouw inwoners en respondenten in Rosmalen zuid (2020)

- In Rosmalen zuid wonen relatief gezien minder eenpersoonshuishoudens (27%) dan gemiddeld in de gemeente (36%). Het aandeel gezinnen met kinderen in Rosmalen zuid is met 35% iets hoger dan het gemeentelijk gemiddelde (30%) (Figuur 2.2).

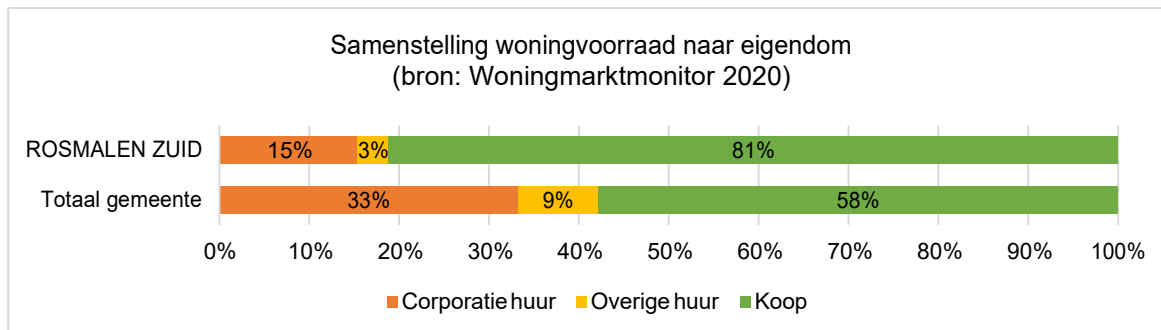
Figuur 2.2: Huishoudenssamenstelling naar leeftijd hoofdbewoner (2020)

2.2 Kenmerken woningvoorraad

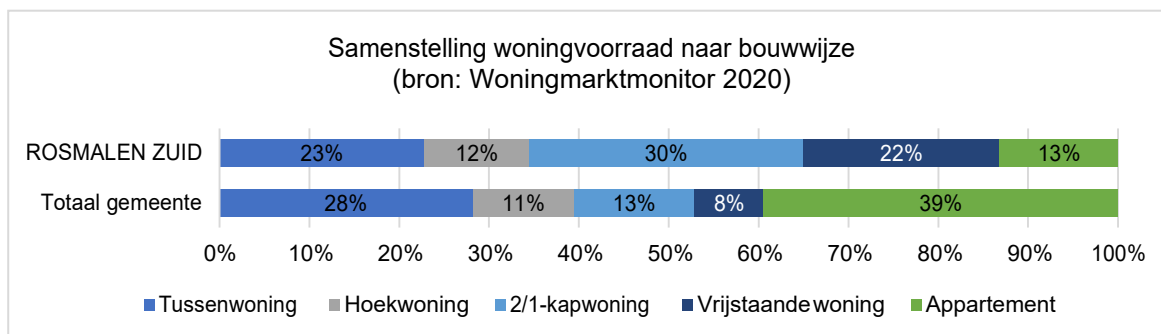
- Begin 2020 telt Rosmalen zuid zo'n 3.960 woningen. In Rosmalen zuid staan beduidend meer koopwoningen (81%) dan in de gemeente als geheel (58%) (Figuur 2.3).

Figuur 2.3: Samenstelling woningvoorraad naar eigendom (2020)

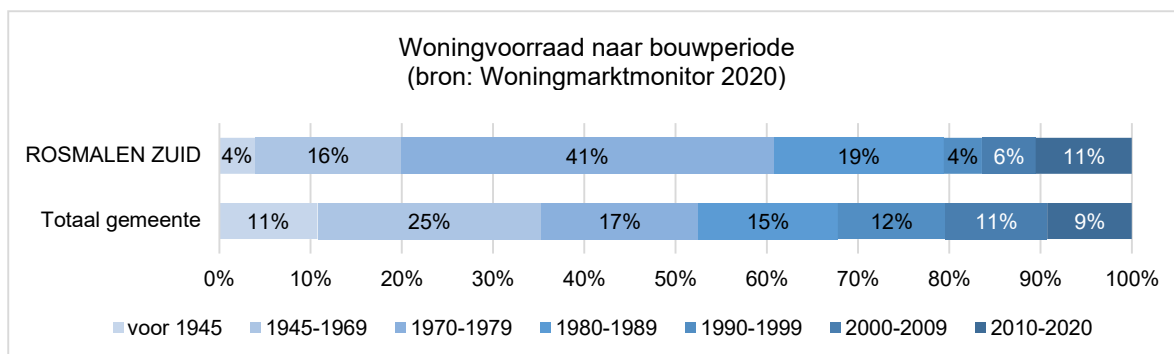
- In Rosmalen zuid staan meer 2-onder-1-kapwoningen (30%) en vrijstaande woningen (22%) dan in de gemeente als geheel (respectievelijk 13% en 8%) (Figuur 2.4).

Figuur 2.4: Samenstelling woningvoorraad naar bouwwijze (2020)

- Ongeveer 40% van de woningen in Rosmalen zuid is gebouwd tussen 1970 en 1979. In de gemeente als geheel is dat 17% (Figuur 2.5).

Figuur 2.5: Samenstelling woningvoorraad naar bouwperiode (2020)

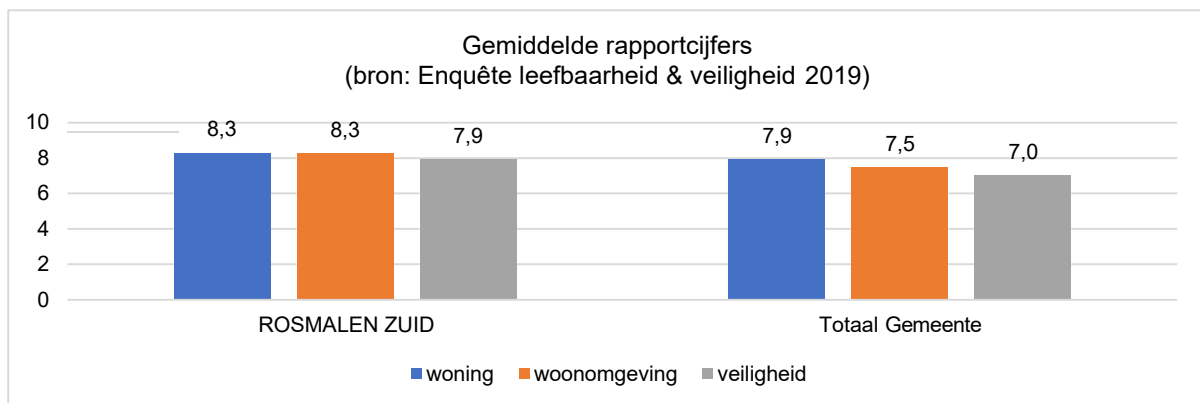

2.3 Wat vinden bewoners van hun wijk?

2.3.1 Algemene indruk van Rosmalen zuid

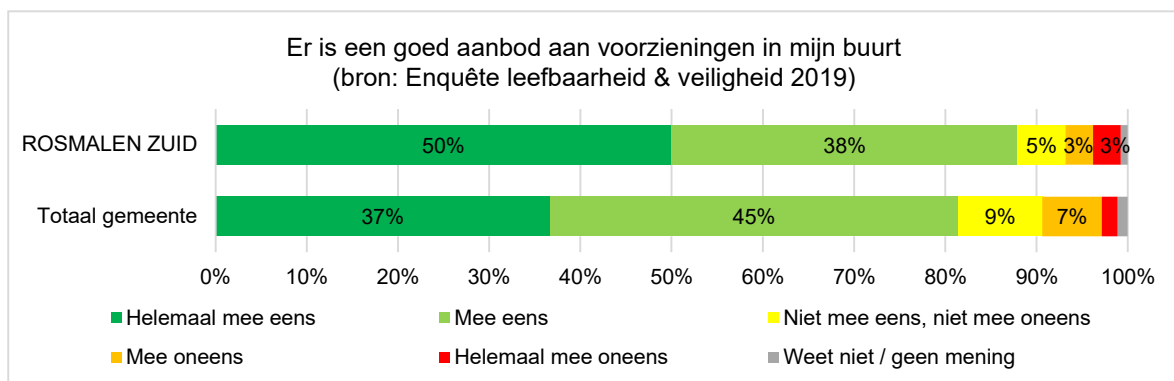
- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van Rosmalen zuid gemiddeld een 8,3 geven als rapportcijfer voor zowel hun woning als woonomgeving. Beide rapportcijfers zijn hoger dan het gemeentelijk gemiddelde (Figuur 2.6).
- De veiligheid in hun buurt waarderen inwoners van Rosmalen zuid met een 7,9 gemiddeld als rapportcijfer, tegenover een 7,0 als gemeentelijk gemiddelde.

Figuur 2.6: Gemiddelde rapportcijfers voor woning, woonomgeving en veiligheid (2019)

- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat bijna 90% van de inwoners van Rosmalen zuid vindt dat er een goed aanbod van voorzieningen in hun buurt is (Figuur 2.7).
- 80% van de inwoners van Rosmalen zuid is (zeer) tevreden over de groenvoorzieningen in hun buurt. Een klein deel is daar (zeer) ontevreden over (8%).

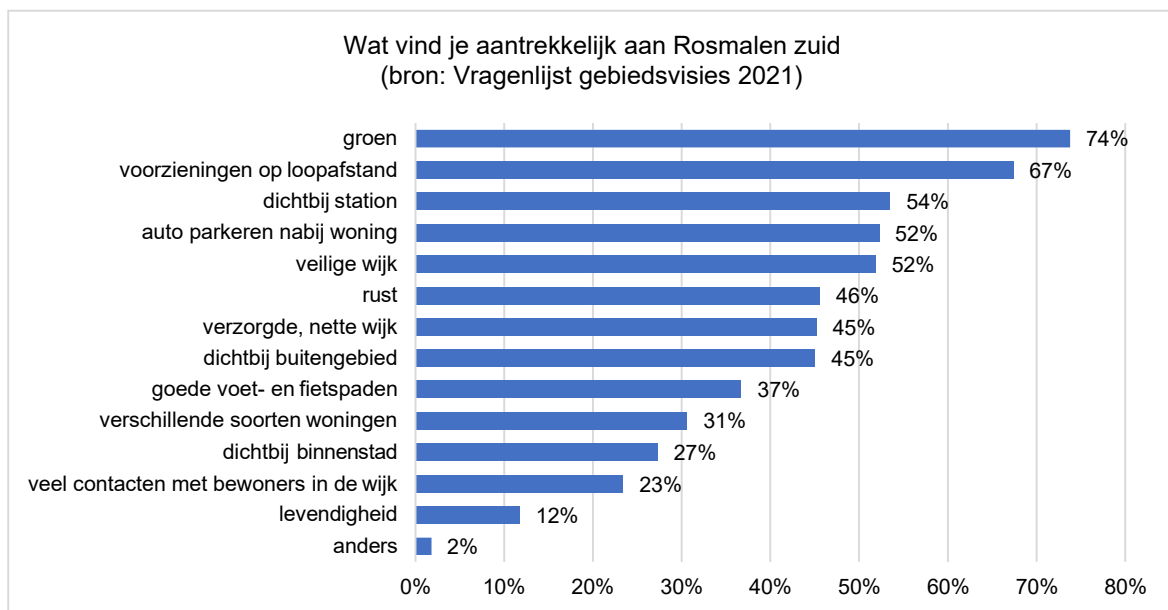
Figuur 2.7: Tevredenheid over voorzieningenaanbod in de buurt (2019)

2.3.2 Wat maakt Rosmalen zuid aantrekkelijk om in te wonen?

- Respondenten die in Rosmalen zuid wonen en de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld, geven een 8,3 als gemiddeld rapportcijfer voor het wonen in hun wijk. In de gemeente als geheel is dat een 7,9.
- Bijna 75% van de respondenten die in Rosmalen zuid wonen, vindt het aantrekkelijk dat er veel groen in Rosmalen zuid is. Ook dat de voorzieningen op loopafstand zijn (67%) wordt door een meerderheid van de respondenten prettig gevonden (Figuur 2.8).

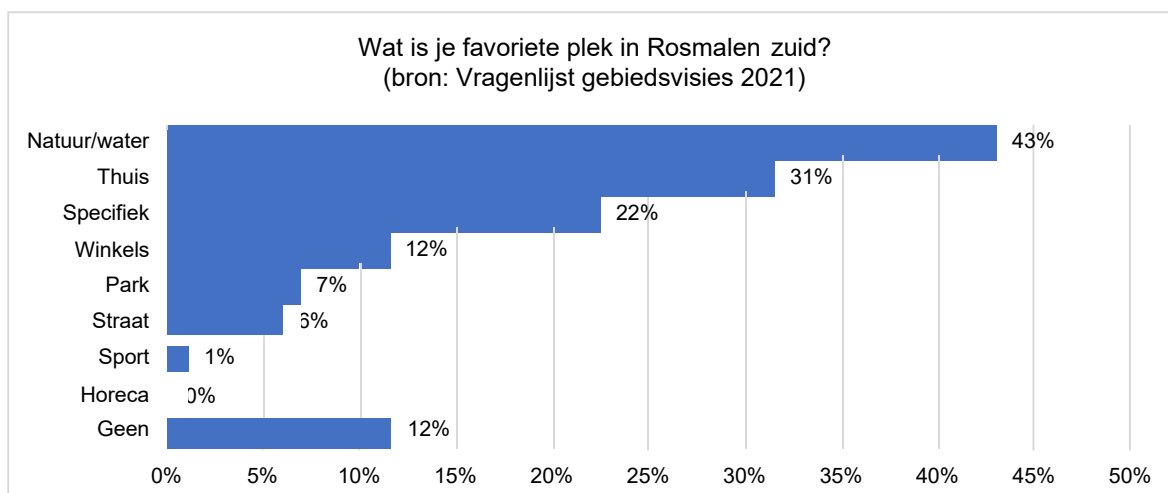
Figuur 2.8: Wat vind je aantrekkelijk aan Rosmalen zuid? (in % van respondenten)

2.3.3 Wat zijn favoriete plekken in Rosmalen zuid?

- Bijna 45% van de respondenten die in Rosmalen zuid wonen, geeft aan dat hun favoriete plek natuur, bos of water in Rosmalen zuid is (Figuur 2.9). De eigen woning, straat of buurt is bij ongeveer 30% de favoriete plek in. Ruim 20% noemt specifieke plekken in Rosmalen zuid, waaronder relatief vaak de molen en speeltuin. Iets meer dan 10% van de respondenten heeft geen favoriete plek in Rosmalen zuid.

Figuur 2.9: Favoriete plek in Rosmalen zuid (in % van respondenten)

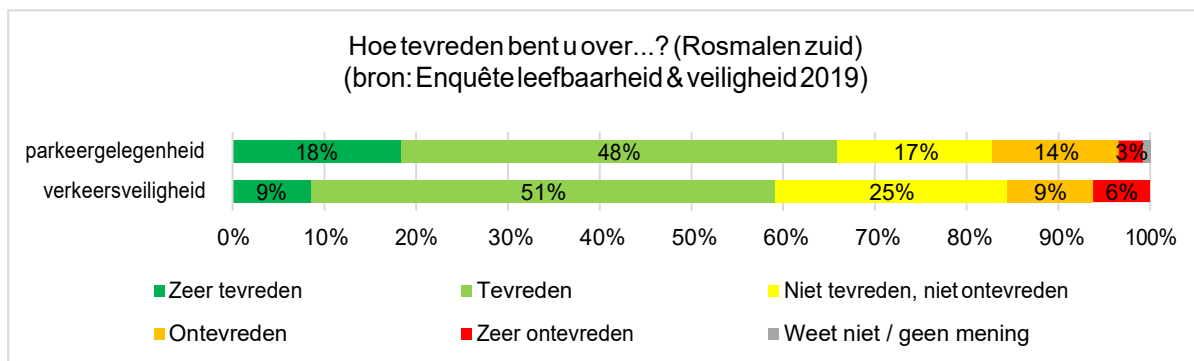

2.4 Verkeer en vervoer

2.4.1 Algemene indruk parkeren en verkeer

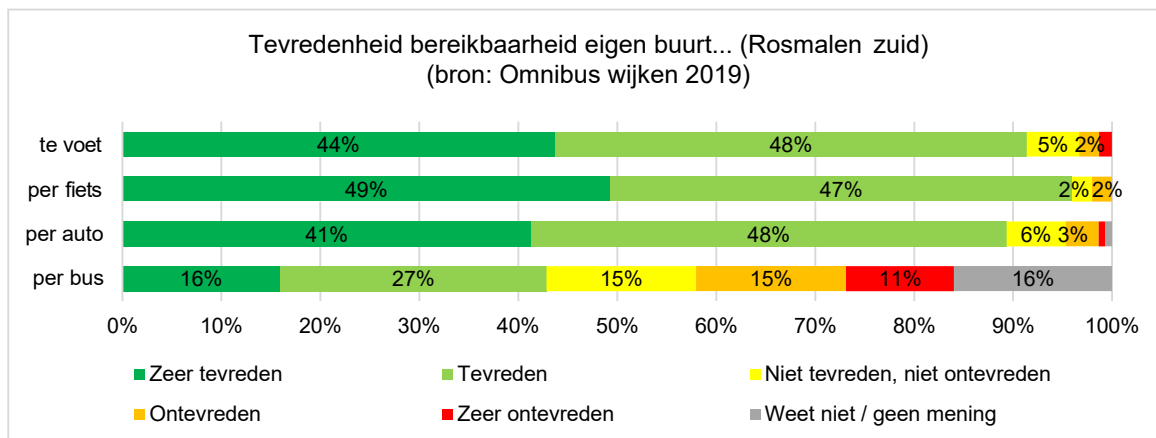
- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat 66% van de inwoners (zeer) tevreden is over de parkeergelegenheid in hun buurt. 16% is er (zeer) ontevreden over.
- 59% van de inwoners in Rosmalen zuid is (zeer) tevreden over de verkeersveiligheid in hun buurt en 16% is hier (zeer) ontevreden over (Figuur 2.10).

Figuur 2.10: Tevredenheid inwoners Rosmalen zuid met parkeergelegenheid en verkeersveiligheid (2019)

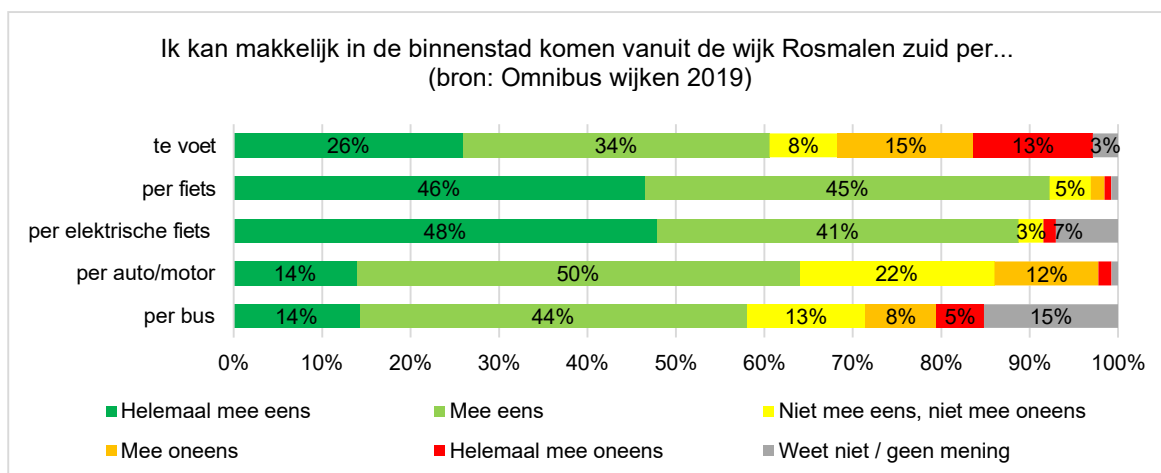
- De Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, laat zien dat het merendeel van de inwoners tevreden is over de bereikbaarheid van de eigen buurt per fiets, te voet en per auto. Het meest ontevreden zijn ze over de bereikbaarheid per bus (Figuur 2.11).

Figuur 2.11: Tevredenheid inwoners Rosmalen zuid met bereikbaarheid eigen buurt (2019)

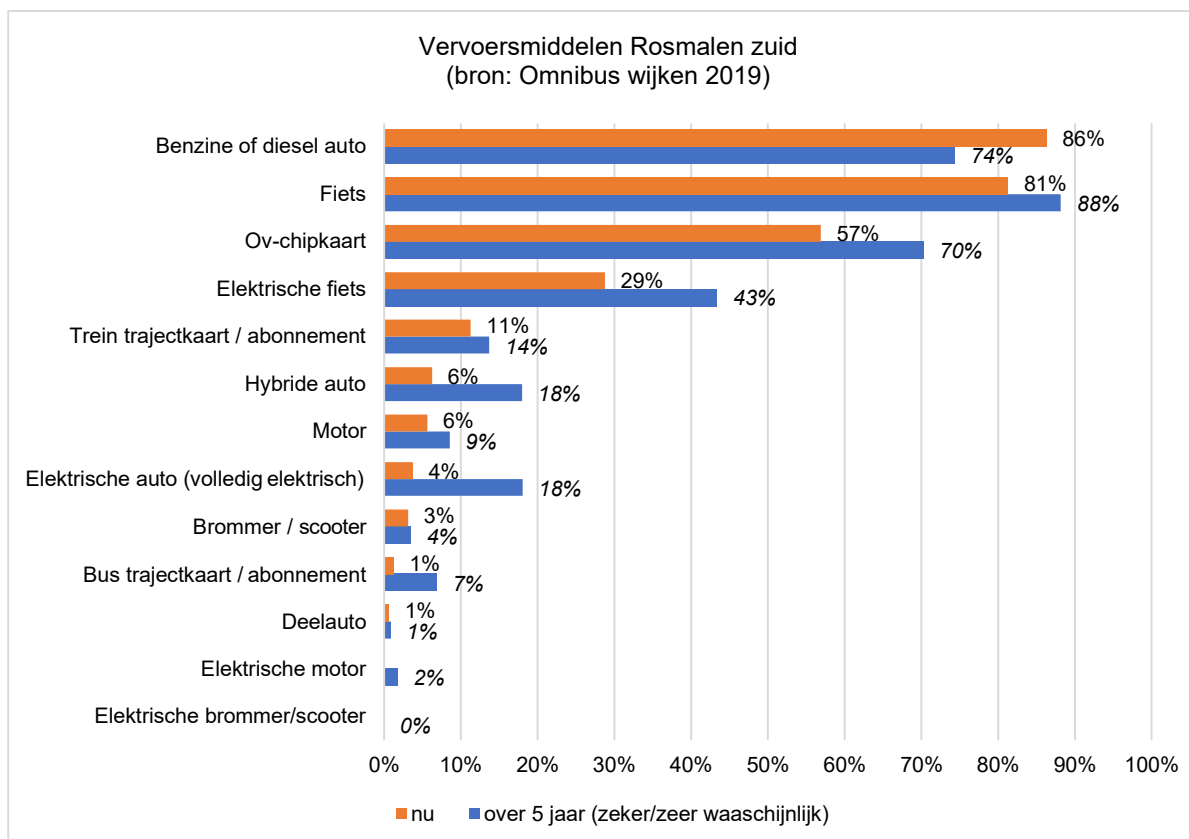
- Uit de Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van Rosmalen zuid het meest tevreden zijn over de bereikbaarheid van de binnenstad per (elektrische) fiets vanuit hun eigen wijk. Het minst tevreden zijn zij over de bereikbaarheid van de binnenstad te voet (Figuur 2.12).

Figuur 2.12: Ervaren bereikbaarheid binnenstad vanuit Rosmalen zuid (2019)

- Uit de Enquête Omnibus wijken die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat 86% van de inwoners van Rosmalen zuid beschikt over een benzine of diesel auto en 81% over een fiets (Figuur 2.13).
- Over vijf jaar denken minder inwoners te beschikken over een benzine of diesel auto (74%) en denken meer inwoners te beschikken over een elektrische auto (18%) of hybride auto (18%). Ook het aandeel inwoners dat over vijf jaar denkt te beschikken over een elektrische fiets neemt toe (29% in 2019 en 43% over vijf jaar).

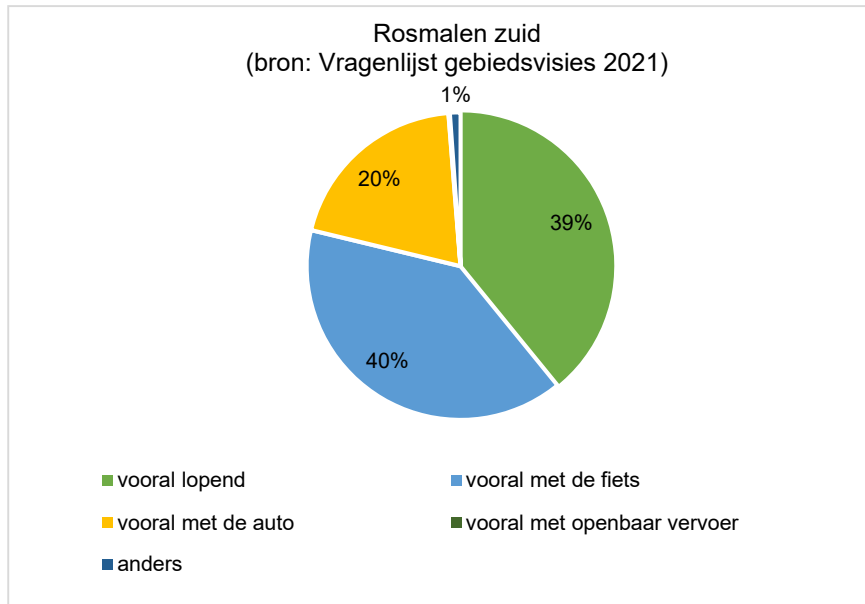
Figuur 2.13: Vervoersmiddelen waarover inwoners Rosmalen zuid beschikken (2019)

2.4.2 Hoe verplaatsen inwoners zich binnen de wijk?

- Respondenten die in Rosmalen zuid wonen en de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld, verplaatsen zich binnen hun wijk vooral met de fiets (40%) of lopend (39%) (Figuur 2.14).

Figuur 2.14: Hoe verplaats je je binnen de wijk? (in % van respondenten)

2.5 Gezond leven

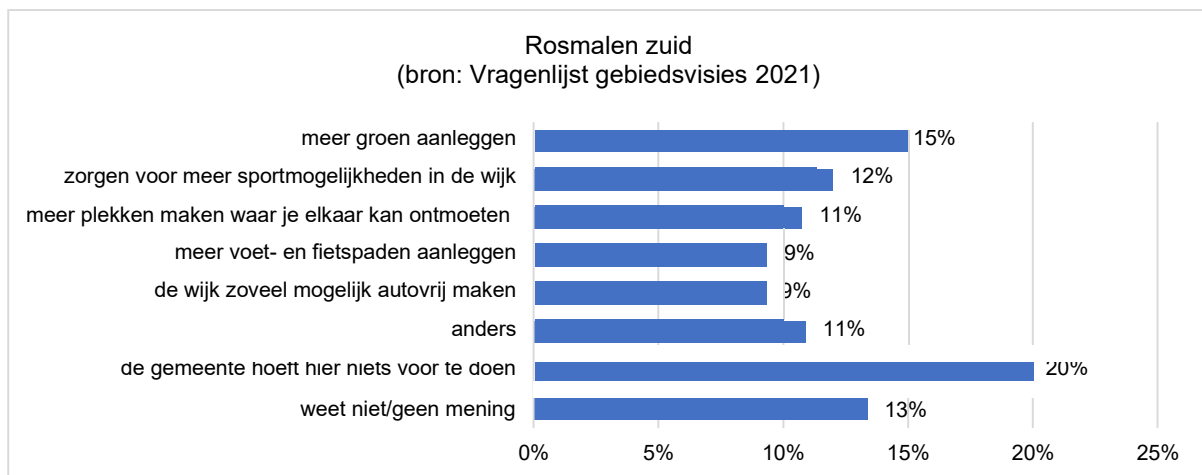
2.5.1 Algemene indruk gezond leven

- Uit de Enquête leefbaarheid & veiligheid die in het najaar van 2019 is gehouden, blijkt dat inwoners van Rosmalen zuid een gemiddeld rapportcijfer van 7,7 geven aan zichzelf voor gezond leven, tegenover een gemiddeld rapportcijfer van 7,5 in de gemeente als geheel.
- Bijna driekwart van de inwoners van Rosmalen zuid ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed (73%). Dat aandeel is hoger dan in de gemeente als geheel (63%).

2.5.2 Hoe kan gemeente de gezondheid van bewoners (nog verder) verbeteren?

- In de enquête die voor de gebiedsvisies is gehouden, geeft 15% van de respondenten die in Rosmalen zuid wonen aan dat de gemeente meer groen zou kunnen aanleggen om de gezondheid van bewoners (verder) te verbeteren.
- Een vijfde van de respondenten (20%) geeft aan dat de gemeente niets hoeft te doen om de gezondheid van bewoners in Rosmalen zuid (verder) te verbeteren (Figuur 2.15).

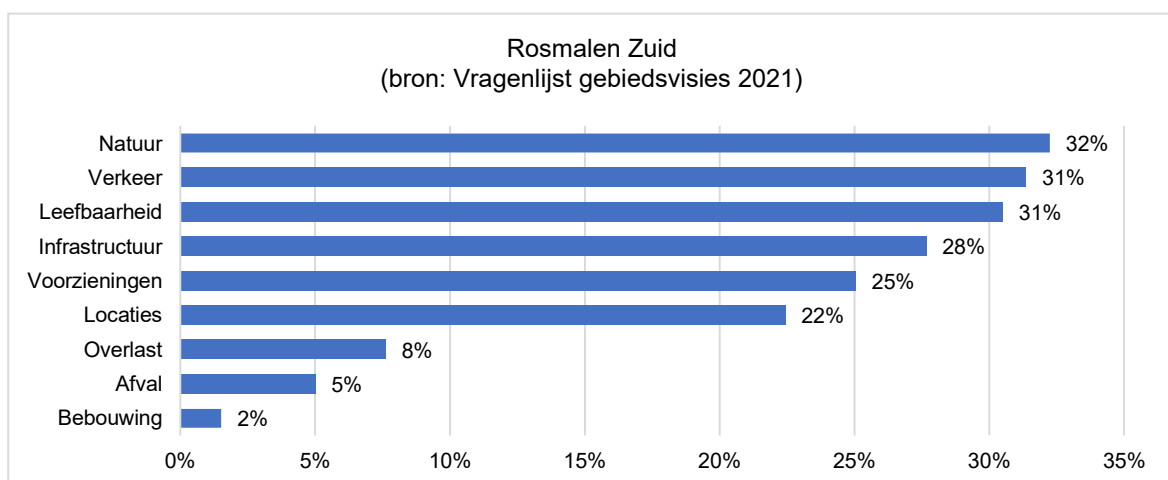
Figuur 2.15: Wat kan de gemeente doen om de gezondheid van bewoners in je wijk (nog verder) te verbeteren?

2.6 Gewenste veranderingen in Rosmalen zuid

- De antwoorden op de open vraag naar gewenste verbeteringen en/of veranderingen in de wijk zijn gegroepeerd in een aantal thema's: leefbaarheid, natuur, voorzieningen, verkeer, locaties, afval, overlast, infrastructuur en bebouwing.
- 32% van de respondenten die de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld voor Rosmalen zuid en iets zouden willen veranderen of verbeteren in de wijk, noemt een onderwerp dat met natuur in de wijk te maken heeft (Figuur 2.16). Hierbij worden parken en groenvoorzieningen in het algemeen en bomen genoemd.
- Verkeer wordt door 31% van de respondenten genoemd en heeft vooral te maken met verkeersoverlast, parkeergelegenheid en hard rijden.
- Bij leefbaarheid (31%) gaat het vooral veiligheid in de wijk, onderhoud van de omgeving en aandacht voor elkaar. Infrastructuur (28%) betreft met name bestrating en straatverlichting. Bij voorzieningen (25%) staat openbaar vervoer ver bovenaan. Op ruime afstand gevolgd door speelgelegenheid voor kinderen, winkels en sportgelegenheid.
- Het thema locaties (22%) is zeer divers. Overlast (8%) betreft vooral geluidsoverlast en bij afval (5%) gaat het vooral om zwerfvuil.

Figuur 2.16: Als je iets in je wijk zou mogen verbeteren/veranderen wat zou dat dan zijn?

2.7 Belangrijke onderwerpen voor de toekomst van Rosmalen zuid

- De antwoorden op de open vraag wat het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van de wijk is, zijn gegroepeerd in een aantal thema's: leefbaarheid, criminaliteit, infrastructuur, voorzieningen, groen, verkeer, woningen, milieu, groepen en locaties.
- Circa 30% van de respondenten die de vragenlijst voor de gebiedsvisies hebben ingevuld voor Rosmalen zuid, noemt leefbaarheid als het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van de wijk (Figuur 2.17). Vooral aandacht voor elkaar is in dit kader genoemd. Daarbij kan gedacht worden aan verbinding tussen bewoners, elkaar ontmoeten, saamhorigheid en gezelligheid in de wijk. Bij leefbaarheid wordt ook het onderhoud en moderniseren van de wijk genoemd en ruimte en rust relatief vaak genoemd.
- 22% van de respondenten vindt groen/parken een belangrijk onderwerp voor de toekomst. Bij infrastructuur (22%) gaat het vooral om de bereikbaarheid van de wijk. Criminaliteit/veiligheid is voor 18% belangrijk voor de toekomst van de wijk.
- Bij het thema milieu (14%) wordt met name duurzaamheid genoemd, maar ook energieverbruik en verduurzaming van woningen. Bij voorzieningen (12%) gaat het vooral om openbaar vervoer en sportgelegenheid. Verkeer (12%) betreft met name verkeersveiligheid, op ruime afstand gevolgd door parkeergelegenheid, het autoluw maken van (delen van) de wijk en het te hard rijden door de wijk. Bij het thema woningen (9%) gaat het om aandacht voor meer woningen en bij groepen (8%) gaat het bij de respondenten in Rosmalen zuid met name om activiteiten voor kinderen en aandacht voor jongeren en ouderen.

Figuur 2.17: Wat is, volgens jou, het belangrijkste onderwerp voor de toekomst van je wijk?

